

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Nieuwegein, 3 februari 2021

Betreft: reactie op het concept besluit tot wijziging van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) in verband met het duurzaam gebruik van daken

Geachte heer, mevrouw,

Het concept Besluit tot wijziging van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) in verband met duurzaam gebruik van daken introduceert de bevoegdheid voor gemeenten om bij maatwerk te bepalen dat de daken van industriefuncties gebruikt worden voor de opwek van hernieuwbare energie of maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie, zoals groendaken.

Hierbij reageert Koninklijke Metaalunie¹ in het kader van de daarvoor openstaande internetconsultatie namens haar achterban op genoemd voornemen. Deze reactie is onderverdeeld in de 'kopjes' algemeen, wetgevingstechnisch, technisch, financieel en samenvattend. Een belangrijk deel van deze inbreng vloeit voort uit de kritisch opbouwende opmerkingen die zijn gemaakt tijdens de MKB-toets die uw ministerie op 27 januari 2021 over dit onderwerp heeft georganiseerd en waaraan onder meer vijf leden van Metaalunie hebben deelgenomen.

Algemeen

Het is belangrijk dat er maatregelen worden genomen ter beperking of terugdringing van klimaatverandering en de adaptie aan wijzigingen in het klimaat. Dat is niet alleen belangrijk voor onze leefomgeving maar tevens (en daarmee ook verband houdend) voor het behoud van een innovatieve, winstgevende en enorme werkgelegenheid creërende mkb maakindustrie in Nederland.

---

¹ Koninklijke Metaalunie is met ruim **14.000 leden** de grootste ondernemersorganisatie voor het mkb-metaal. Zij behartigt zowel de belangen van de bedrijfstak als de zakelijke belangen van haar individuele leden. De leden hebben samen een omzet van ca. **30 miljard euro** en bieden werkgelegenheid aan ruim **170.000 mensen**.

Om die redenen is de sector al decennialang proactief met dit onderwerp in de weer (voorbeelden: www.metaalunie.nl, www.energiecentrum.nl, www.circulairermaakindustrie.nl).

Belangrijke kanttekening daarbij: de honderdduizenden ondernemingen in het mkb nemen tezamen slechts enkele procenten van de totale 'industriële' CO2 uitstoot voor hun rekening maar vormen tot op heden de enige sector die geconfronteerd wordt met harde wettelijke energiebesparende verplichtingen (bespaarplicht, informatieplicht). Het mkb neemt daarnaast het gros van de financiering van de energietransitie voor haar rekening (EB, ODE) terwijl het het minst profiteert van stimuleringsregelingen als SDE.

Los van het feit dat deze onbalans ten opzichte van de ca. 300 grootste industriële CO2-uitstoters (al was het maar voor het onmisbare behoud van draagvlak) moet worden hersteld legt dat naar de mening van Koninklijke Metaalunie een extra zorgplicht bij de rijksoverheid om te bewerkstelligen dat voorgenomen wettelijke eisen ten aanzien van het duurzaam gebruik van daken betaalbaar, uitvoerbaar en evenwichtig zijn en bovendien geen extra administratieve- of uitvoeringslasten met zich brengen.

Wetgevingstechnisch

Voor het geval dat het onderhavige voornemen omgezet gaat worden in een besluit, dringt Metaalunie erop aan om dat besluit qua wetgevingstechniek vooral níet met een bevoegdheid tot maatwerkvoorschrift uit te voeren maar identiek uit te voeren en vorm te geven als de huidige erkende maatregellijsten van- en bij het Activiteitenbesluit milieubeheer. 'Het duurzaam gebruik van daken' zou daarmee een bouwkundige erkende maatregel zijn die weliswaar een ruimere 'scope' heeft dan de huidige erkende maatregelen maar wel past binnen de voornemens die de overheid heeft om de maatregelen op meer doelen betrekking te laten hebben dan 'enkel' het besparen van energie.

Voor de 'landingsplaats' van de nieuwe artikelen maakt honorering van ons verzoek niets uit. De codificatie van de maatregel in het Besluit bouwwerken leefomgeving kan immers onverminderd doorgang vinden omdat de huidige erkende maatregelen naar verluidt (in ieder geval) verdeeld worden over het Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit bouwwerken leefomgeving.

Groot voordeel voor zowel het bevoegd gezag als de ondernemer is dat met één systematiek wordt gewerkt en alle de maatregelen, dus óók de maatregelen die op het duurzame gebruik van daken betrekking hebben, integraal en met dezelfde randvoorwaarden en uitzonderingsgronden tegen elkaar worden afgewogen.

Technisch

Lang niet alle daken zijn technisch gezien bestand tegen duurzaam gebruik of bepaalde vormen daarvan. Een dak moet bouwtechnisch sterk genoeg zijn. De opdracht tot het berekenen van die sterkte kost tijd en geld. Voorkomen moet worden dat de ondernemer de bewijslast en de kosten moet dragen om aan te kunnen tonen dat zijn dak niet of niet anders dan na (hoge) kosten duurzaam gebruikt kan worden.

Naast de daksterkte zijn er ook andere technische voorwaarden relevant, bijvoorbeeld de positionering ten opzichte van de windrichtingen of de ligging in- of buiten de bebouwde kom. Dit benadrukt te meer dat het opleggen van een maatwerkvoorschrift met veel zorgvuldigheid moet worden omgeven.

Ook de capaciteit van het openbare netwerk is cruciaal. Als er wordt gekozen voor een duurzaam gebruik van het dak door er energie op te wekken dan moet de overheid kunnen garanderen dat het netwerk de gevolgen daarvan kan verwerken (aansluiting, terug levering, afname van het net, buffering in batterijen, etc.).

Metaalunie vertrouwt erop dat een gemeente niet eerder een vorm van duurzaam gebruik van het dak verlangt dan nadat het zélf ‘wettelijk en overtuigend’ heeft aangetoond dat dit uitvoeringstechnisch in alle opzichten mogelijk en effectief is. Geen omkering van de bewijslast, derhalve.

Financieel

Als het voorgaande belang afdoende is geborgd blijft de financiering van het duurzaam gebruik van het dak een punt van zorg. Een ondernemer moet van tevoren weten of een investering rendeert; niet alleen de investering in de installaties maar ook de investering in het onderhoud en de hogere verzekeringspremie (gevolgschade).

Ook het onderhoud of de vervanging van het dak zelf pakt hoger uit als er een duurzame functie aan verbonden is. Al deze kosten moeten meegenomen worden en de Return On Investment (ROI) moet desondanks goed zijn. Dat vraagt nogal wat!

Een berekenbare terugverdientijd van vijf jaar op de totale investering is een uitermate redelijke eis, hetgeen een van de redenen is om hiervoor al te pleiten voor aansluiting bij de erkende-maatregellijsten-systematiek. Daar komt bij: een ondernemer moet de liquiditeiten hebben om de investering te kunnen doen en áls hij de liquiditeiten heeft dan moet hij de autonome wil hebben om de liquiditeiten aan te wenden voor de brede investeringspallet waaruit hij al moet kiezen. Naast de investeringen die een ondernemer moet doen om concurrerend te kunnen blijven stapelen, (vaak ongemerkt) ook de overheidsverplichtingen zich op.

Speciale aandacht wordt ook gevraagd voor de ondernemer die na een leven werken zijn pensioen in het pand heeft zitten en op het allerlaatste moment wordt geconfronteerd met een investeringsverplichting die op geen enkele wijze meer kan worden uitgesmeerd over toekomstige jaren.

Een ruimhartige tegemoetkoming van de overheid met nieuwe stimuleringsregelingen zal om die redenen onontkoombaar zijn. Metaalunie pleit er sowieso voor om het duurzaam gebruik van daken bij voorkeur niet verplicht te stellen maar, noem het de 'TESLA-analogie', zó aantrekkelijk te maken dat een ondernemer niets anders wil dan zijn dak in te zetten voor duurzaam gebruik.

Samenvattend

Geef uw voornemen juridisch vooral géén vorm door een maatwerkbevoegdheid te creëren maar sluit aan op de systematiek van de erkende maatregellijsten. Nog beter: maak het de ondernemer zó aantrekkelijk om zijn dak duurzaam te gebruiken dat geen verplichtende wetgeving nodig is maar hij daar zelf in vrijheid toe over gaat.

Borg in ieder geval dat de bevoegde overheden enkel een plicht (via de eml-systematiek!) tot duurzaam gebruik van het dak kunnen opleggen als ze dat van tevoren overtuigend en volgens daarvoor opgestelde landelijke en uniforme standaarden hebben kunnen motiveren. Hierdoor bereik je dat een ondernemer zekerheid heeft en creëer je uniformiteit (Level Playing Field) onder een Omgevingswet die helaas tóch al maximale lokale afwijkingsbevoegdheden geeft aan overheden.

Een ondernemer is wars van administratieve verplichtingen en heeft er niets aan als hij uiteindelijk in rechte gelijk krijgt maar daar veel tijd en geld in heeft moeten investeren.

Zoals bekend is Koninklijke Metaalunie bereid om verder mee te denken, ondersteuning te leveren en haar netwerk in te zetten. Contactpersoon: Gerard Wyfker:

wyfker@metaalunie.nl / 06-51803918

Met vriendelijke groet,

Koninklijke Metaalunie